

Eesti- ja ingliskeelset merendusterminoloogiat

koostas Vello Mäss
Eesti Meremuuseum
2008

---

aer	- oar
aerutamine	- rowing
aerutull	- rowlock
aerutulli köidik (nööri st punutud köidik aeru fikseerimiseks tullis)	- grommet
aerutull (üksainus püstpulk pardalatil)	- thole pin
ahter	- stern
ahtertääv	- sternpost
ballast	- ballast
haabjas (laialipainutatud parrastega viimistletud ühepuupaat)	- (soft) logboat, expanded logboat
jõelaev, -paat	- river craft, -boat
kaar	- rib, frame
kaarestik, laeva sõrestik	- framework
kiil	- keel
kiilson	- keelson
(kaarte peale kinnitatud, kiiluga samasuunaline pikitala)	
kiiluvöö (esimene plangukord kiilu kõrval)	- keel strake, garboard strake
klamp	- cleat
(aukudega puitklots plangul, kaare kinnisorimiseks selle külge)	
klinkerplangutus	- clinker planking
(Põhjala laevaehitustraditsioon, astmeline plangutus serv-serva peal)	
karveelplangutus	- carvel planking, smooth planking
(Vahemere laevaehitustraditsioon, sile plangutus serv vastu serva)	
kreen (laeva külgalle)	- careen, list, heeling

küljeplank - side strake, -plank
 küljeplangutus - side planking
 “koorik enne” tehnoloogia - “shell first” technology
(Põhjala laevaehitustraditsioon, kus enne ehitati laeva kere ja siis pandi kaarestik sisse)

laeva kere - hull
 - “ - põhi - bottom
 - “ - külg - side
 - “ - tekk - deck
 - “ - keskosa - amidships
 lamedapõhjaline - flatbottomed
 laevaehitustehnoloogia - shipbuilding technology

mast - mast
 masti kand - mast step
(pesa masti toetamiseks kaare, kiilsoni või erilise aluse sisse)

merearheoloogia - maritime archaeology
 mõla - paddle
(sõudmiseks ühepuupaadiga, kanuuga) - paddling

nael - nail
 nahkpaat - skin boat
(nahkkate puitsõrestiku peal)

neet - rivet
 needi pea - head
 - “ - “ - ümmargune - round head
 - “ - “ - ebaregulaarne - unregular head
 - “ - “ - neljakandiline - square head
 - “ - “ - madala peaga - low domed
 - “ - “ - allapoole koonilise peaga - conical
 needi säär - shank
 needi seib - rove, washer
 - “ - “ - neljakandiline - rectangular rove, - washer
 - “ - “ - rombikujuline - rhomboid rove, - washer

pakk-kiil - skid keel
(lai ja madal kiil, laeva põhja kaitseks lohistamisel)

parras - side, board
 - “ - parem - right side, starboard
 - “ - vasak - port side

pardakõrgendus (parrastele kinnitatud lisaplank kaitseks lainetuse ja pritsmete eest)	- washstrake
pardalatt (kõige ülemise pardaplangu peal olev kitsas, horisontaalne plank, ka reelingulatt)	- gunwale, gunnel
parv	- raft
piim (tekialune risttala)	- cross beam
pilss (kõige sügavam koht laeva põhjal, kuhu koguneb vesi)	- bilge
plank	- plank
plankkiil (lai, madal kiil, iseloomulik koge tüüpi laevadele)	- plank keel
plangu jätk (küljeplangu jätkukoht üksteise peale kinnitatud, kaldu töödeldud ja läbineeditud otstega)	- scarf joint
plankpaat	- plank boat
plangutus	- planking
plangusaam (kahe küljeplangu täpselt sobitatud kokkupuutekoht, võidi triivida sambla, tõrvataku või loomakarvadega)	- plank seam
plangusoon, tapp (soonekujuline süvend kiilu või täävi sees, kuhu sobitati plangu serv või ots)	- rabbet
puri	- sail
purjelaev, -paat	- sailing ship, -boat
puunael, naagel	- treenail
puupulk, naga (kasutati lõunapoolses slaavi ehitustraditsioonis klinkerplangutuse servade kokkuliitmiseks raudneetide asemel. Neetimise asemel löödi otstesse kiilud)	- wooden peg
põlv	- knee
püstuvus (laeva stabiilsus, võime välistegurite mõju kadudes kreenisolekust jälle püsti tõusta)	- stability
raa	- yard
raapuri	- square sail
raapurjestus	- square rig

roolileht (täavitüür) (ahertäävi külge hingedega kinnitatud tüür)	- rudder
roolipinn ruhe (ühest puust väljatahutud, laiendamata parrastega robustne ühepuupaat)	- tiller - dugout, (hard) logboat
siseplangutus “skelett enne” tehnoloogia (Vahemere traditsioon mille kohaselt koostati enne laeva sõrestik ja siis kinnitati peale plangutus)	- inside planking, ceiling - “skeleton first” technology
sile välisplangutus sorimine (kõitmine, sidumine) sõudelaev, -paat sõudepink	- flush planking, flush skin - lashing - rowing ship, -boat - thwart
taglas - “ - seisev (vandid, taagid jm. omale kohale kinnitatud “kõiestik”)	- rigging - standing rigging
- “ - jooksev (soodid, brassid, vallid jm. läbi taglaseplakkide jooksev “kõiestik”)	- running rigging
tihtimine, triivimine (plangusaamade ja tekiplankude tihendamine tõrvatakkude, sambla või loomakarvade abil)	- caulking
tüüriaer (laeva paremasse pardasse liikuvalt kinnitatud aer laeva tüürimiseks)	- steering oar
ujuvus uppumatus	- buoyancy - insubmersibility
vabaparras (veeliinist ülespoole ulatuv pardaosa)	- freeboard
veeliin vertikaalne kiil vrakk välisplangutus vöör vöörtääv	- waterline, floating line - vertical keel - wreck - outside planking, skin - bow, prow - stem, stempost
õmblemistehnoloogia	- sewing technology

(põhjarahvaste ja Ameerika indiaanlaste paadiehitustehnoloogia)

õmmeldud paat	- sewn boat
ühepuupaat	- log boat, dugout
ülekatte	- overlapping
(ühe pardaplangu teise peale ulatuv serv klinkerplangutuse puhul)	
ülemine plangukord	- upper strake, top strake
(kõige ülemine pardaplank)	
ümarapõhjaline	- roundbottomed